

אוצר הנפש

עלון שבועי בענייני תורת הנפש ותיקון המדות משיעורי הרב יצחק גינזבורג שליט"א

** *		
20:20	19:00	י-ם
20:22	19:22	ת"א
20:23	19:13	חיפה
20:20	19:20	ב"ש

אוצר הפרשה אוצר הסיפור

קידוש ה' שנעשה ע"י כומר רשע שהכיר בקדושת הצדיק

כ"ב תמוז הוא יום ההילולא של רבי שלמה מקרלין. נספר עליו סיפור שקשור לנסיעותיו בחיפוש מקום.

תוך כדי נסיעותיו הגיע לעירה בשם פוסטוב, וחיפש אולי זה המקום הטוב בשבילו. התאכסן שם בבית של אחד היהודים החשובים שם, שעדיין לא היה חסיד - ר' יהודה פוסטובער. כשהגיע שאל אותו איפה המקוה של פוסטוב - עירה לא גדולה - ור' יהודה אמר לו שאין כאן מקוה (אולי לא היה מקוה גברים, אלא רק מקוה נשים), ומשמע שאמר זאת קצת בציניות (כי לא חסיד בנתיים, והגברים המתנגדים לא צריכים מקוה).

כשגוי רשע מכיר בקדושת יהודי - סימן ששייך לו

אחר כך רבי שלמה מקרלין שאל אותו אם יש נהר - רוב העירות ברוסיה ליד נהר - וענה לו בציניות שזה מקום בלי נהר. שאל אותו הלאה - אין כאן איזה באר מים חיים? משהו ששותים ממנו. הוא גם כן צוחק עליו, ואומר בנים של ציניות שיש באר מים חיים אחד - אצל הכומר, שהוא שונא יהודים כהמן, יש בחצרו באר מים.

הוא שמע שיש באר מים חיים אצל הכומר, והוא נוסע בקביעות עם חסידיו, אז בקש מרבי יהודה פוסטובער שיביא כמה סדינים, לשם צניעות, והולכים לשם. הרבי אמר אז החסידים עושים - לא דפקו בשער, כמובן, אלא פשוט פרצו לחצר הכומר שונא היהודים כהמן, פורשים את הסדינים מסביב והרבי נכנס, מתפשט וטובל, ועולה.

הדבר הזה היה חידוש כל מופלא בשביל העירה, שכל אנשי העירה הצטופפו לראות את המחזה הזה, שהיהודי נכנס לחצר הכומר ועושה זאת - כמובן הם לא נכנסים לחצר, ח"ו. הכומר ובני ביתו יושבים במרפסת, שואפים אויר, ורואים שכל אנשי העיר מגיעים ומצטופפים מחוץ לבית. הולכים לשאול מה קרה, למה כולם באו לכאן, והם אומרים לו - אתה לא רואה? מול עיניך יש יהודי שנכנס לחצר שלך, שם סדינים, התפשט, וירד לטבול בבאר שלך. בני הבית של הכומר פשוט לא ראו זאת - עינים להם ולא יראו - אבל כעת שמע על זה מהאנשים. שמעו את הסיפור - אז מיד הלכו ותפסו אותו.

הכומר רצה להרוג אותו, אבל ברגע שראה אותו נפל עליו פחד. הוא שלח אנשים שלו לאכסניא לעצור אותו, אבל גם עליהם נפל פחד נורא - כמו כששלחו לאלישע - וחזרו בידיים ריקניות. הכומר הבין שמדובר לא באדם פשוט, שאי אפשר להתקרב אליו, בנוסף על הפלא העצום שלא ראה אותו (כמסופר על פינחס, שהיה כמלאך שלא ראו אותו - ישראל בעצם הוא רואה ואינו נראה), המשך בעמוד הבא

קנאות קדושה

"... וַיֵּרָא פִּינְחָס בֶּן אֱלֶעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן וַיִּקָּם מִתּוֹךְ הָעֵדָה וַיִּקַּח רֶמֶחַ בְּיָדוֹ..."

לפי אחת הדעות בגמרא, פינחס הגיע למשה רבינו ואמר לו: הרי אתה למדת אותנו שבמקרה כזה "קנאין פוגעים בו!" ומשה השיב: מי שהקריא את האיגרת הוא יקיים אותה... משה לא אומר לפינחס לקום ולעשות, כי זו "הלכה ואין מורין כן" - הרב לא יכול לומר לשואל תשובה מפורשת, והשואל יכול לפעול רק מכוח עצמו, בקנאות הבוערת בקרבו (מקסימום לקבל 'אור ירוק' מהרב).

המניע של פינחס הוא הדאגה לישראל, כמו אהרן הכהן הגדול, שמוזכר כאן שאוהב את ישראל בלי גבול. פינחס רואה את המצב הנואש של המגיפה המשתוללת בגלל נגע ההתבוללות והעבודה-הזרה, לנוכח אזלת-יד של המנהיגים, וכדי להציל את הכלל הוא פוגע ביחיד שגורר את כולם לחטוא. ההלכה שמאפשרת לפגוע במקרה כזה (בתנאים מיוחדים!) היא הלכה שלא נובעת ישירות מהתורה - ולכן משה רבינו, נותן התורה, אינו יכול לומר אותה - אלא מגיעה מהדרגה העליונה של ישראל, "ישראל קדמו לתורה!" כך פינחס 'עוקף' את משה ופועל מכח ההזדהות עם הדרגה הזו, עצם נקודת היהדות (לאחר שמשה עצמו מסכים אתו). (מתוך הספר "עץ פרי")

אוצר התבונה

התפשטות ארץ ישראל ותורת החסידות (חלק א')

כתוב שכל תורת החסידות היא "סוד הוי". הפסוק אומר "סוד הוי' ליראיו ובריתו להודיעם" – מי שירא את ה' זוכה לגילוי "סוד הוי'", "סוד הוי'" מתגלה לירא ה'. מהו "סוד הוי'" שם הוי' ב"ה הוא השם המיוחד של הקב"ה, עליו אנחנו מצהירים פעמיים בכל יום "שמע ישראל הוי' אלהינו הוי' אחד". הוא שם המיוחד, שם העצם, שם המפורש, וגם השם של מדת הרחמים, לכן הפסוק מתחיל "שמע ישראל [שמו של יעקב]".

שם הוי' ב"ה הוא השם המיוחד של הקב"ה, עליו אנחנו מצהירים פעמיים בכל יום "שמע ישראל הוי' אלהינו הוי' אחד"

שם הוי' מהווה את המציאות יש מאין, והוא מורכב מארבע אותיות, הרומזות לארבעה שלבים בהתהוות – צמצום-התפשטות-המשכה-התפשטות: י היא צמצום, נקודה קטנה. קודם היה אור אין סוף, וכדי שהרב (הקב"ה)

יוכל ללמד לתלמידו (אנחנו) עליו לצמצם את כל אור השכל שלו, האור-אין-סוף שיש לו בראש, שישאר רק עם נקודה אחת קטנה, ש"כולי האי ואולי" יצליח להעבירה לתלמידו, שתכנס לתוך לבו ונשמתו. בכל תהליך התהוות של משהו חדש – קודם כל צריך להיות צמצום.

אחר כך, מהי ה-ה הראשונה של שם הוי'? בדיוק ההיפך – י היא נקודה קטנה ואילו צורת ה-ה היא שלשה ממדים. הרגל בצד שמאל, שלא מחוברת לגג של ה-ה, רומזת לממד שנכנס ויוצא בדף כביכול. בדף, בקלף, יש רק שטח של שני ממדים ואם רוצים לרמוז לממד נוסף, שנכנס ויוצא, הרמז הוא ברגל הקטנה, שלא מחוברת, כאילו שהיא ממד חדש, שלישי. אם כן, היא התפשטות בכל הכיוונים – לאורך, לרוחב ולעומק.

מהי ה-1 של שם הוי'? ה-1 היא המשכה – הורדת משהו מלמעלה למטה. אחר כך יש שוב ה, עוד שלב של התפשטות.

(משיעור כ' בסלו ע"ט)

המשך מ'אוצר הסיפור': אז אחרי כל זה הכומר בא לבית של ר' יהודה פוסטובער, כבר כנוע, ובקש מבעל הבית שיבקש מהצדיק – מבין שזה איש קדוש – שהוא רק רוצה לראות את פניו, היות שלא ראה אותו. ר' יהודה פוסטובער העביר את הבקשה, ורבי שלמה מקרלין אמר שבשום פנים ואופן – שאחד ערל טמא רשע יראה את פני?!)

אותו יהודה פוסטובער, שבזכותו כל הסיפור – הוא שלח אותו לבאר – בא לאורח שלו, אחרי כל הפלא הגדול שקרה, ואומר לו: רבי, יש לי שאלה אחת לשאול אותך, ואני מבקש שתואיל לענות לי. שאלתי – למה הכומר הזה, שהוא איש רשע, שונא ישראל כהמן, ערל טמא, הכיר שאתה צדיק וקדוש, ואני היהודי לא מכיר את זה? הוא אמר לו בפשטות נוראה, שאתה לא שייך לי אלא למגיד מלוד'נא – סע אליו. כך היה, ובסופו של דבר הוא נעשה אחד מגדולי חסידי אדמו"ר הזקן.

כל הסיפור הזה הוא סיפור של קדושת הברית, ומי שיש לו קדושת הברית לא פוחד מחיות רעות – ולעת הצורך יש לו התבונה הנסית של רואה ואינו נראה.

יוצא מהסיפור משהו מאד עמוק וחשוב, שאותו כומר שונא ישראל כהמן כן שייך לרבי שלמה מקרלין ואותו יהודי לא שייך לרבי שלמה מקרלין, אלא לאדמו"ר הזקן של חב"ד. מה זאת אומרת? גם הרשעים, הגוים, הכי גדולים בעולם, גם שייכים לאיזה צדיק. זה חלק מהתיקון, הכח האלקי של אותו צדיק לתקן אותם במדת מה – הוא עשה כאן נס בחצרו, ולא נתן לו לראותו, אבל אותו כומר שהכיר בקדושתו (כמו שרבי יהודה פוסטובער ראה על הכומר שמכיר עמוק בנפשו הגויית את קדושת הרבי) נתקן במדה מסוימת.

כשגוי רשע מכיר בקדושת יהודי – סימן ששייך לו. האבסורד הכי גדול, שכמה שגירש את הכומר – כנראה יש לו קשר אליו. הוא לא התיישב בפוסטוב, אבל למה ה' הביא אותו לשם ב-מב מסעותיו? אפשר לומר שכדי לשלוח את ר' יהודה לאדמו"ר הזקן, אבל גם כדי לתקן את הכומר הרשע המרושע, שיכיר שיש יהודי קדוש. זה סוג של קידוש ה' – אם ר"י פוסטובער יהיה בגלל זה חסיד שלו אין בזה קידוש ה', אבל אם הכומר מכיר שזה קדוש יש כאן קידוש ה'.

(משיעור כ"ד תמוז ס"ז)

אוצר הפתגם

בשפלות איני מחזיק מעצמי, אבל ככל שאני בשפלות כך אני שמח בחלקי. אני מאד שמח דווקא מכיון ששום דבר אינו ממני. הרגש הפנימי של המלכות הוא שפלות בפני ה', ואם זו שפלות אמיתית היא גורמת לשמחה ונותנת כח לפעול במציאות. השפלות היא המדה שמקשרת אותנו לארץ ישראל.

(משיעור מוצאי ח"י טבת תש"א)